

Standpunt van Het Nationale Park De Hoge Veluwe ten aanzien van de wolf.

Met de komst van de wolf in Het Nationale Park De Hoge Veluwe worden wij geconfronteerd met ernstige dilemma's betreffende faunabeheer, economische schade, habitat- en soortenbescherming en bezoekersverwachtingen. Hieronder zetten we uiteen waarom Het Nationale Park De Hoge Veluwe pleit voor gecontroleerd beheer van de wolf in heel Nederland én voor het weren van de wolf uit het Park zelf.

De wolf heeft zich inmiddels ook in Het Nationale Park De Hoge Veluwe gevestigd. De wolven die hier sinds de zomer van 2021 lopen, hebben alle vrijlevende moeflons (337) en vele edelherten (136), reeën (22) en wilde zwijnen (88) gedood. De aantallen achter de soort zijn de door medewerkers gevonden slachtoffers van de wolf. Slechts een deel van de prooidieren wordt gevonden; de werkelijke aantallen liggen veel hoger. Wolven selecteren niet en laten sommige prooidieren halfdood achter, omdat zij maar een beperkt aantal prooidieren opeten. Dit veroorzaakt dierenleed.

Terreinbeheer door grofwild

Het Nationale Park De Hoge Veluwe beheert haar terreinen integraal en waar mogelijk met behulp van grazers, vooral de moeflon. Wetenschappelijk onderzoek en bijna 100 jaar ervaring hebben ons geleerd dat binnen de Nederlandse context actief en gecontroleerd beheer van (grofwild)populaties en vegetaties nodig is voor behoud van de biodiversiteit en een rijk, gevarieerd landschap. Dit heeft geresulteerd in een unieke bezoekers-ervaring en een hoog aandeel Natura 2000 habitats; beschermde Europese landschappen met uitermate kwetsbare soorten.

De moeflon is een uitmuntende begrazer

Het Park streeft een zo hoog mogelijke biodiversiteit na en kreeg daarvoor in 2017 erkenning middels de in het Europees Parlement uitgereikte Belleuropa Award. De moeflon speelt hier een zeer belangrijke rol in. De moeflon is door zijn specifieke dieet een uitmuntende begrazer van droge heide, heischrale graslanden en stuifzanden. Vooral omdat de moeflon als enige grazer veel jonge grove dennen eet, een boomsoort die door de stikstofdepositie ervoor zorgt dat de open landschappen versneld dicht groeien. Daarmee blijven de open landschappen open. Edelherten, reeën en gescheperde kuddes kunnen dit niet. Het gaat op de Hoge Veluwe naast de droge en natte heide vooral over de door Europa prioritair beschermde heischrale graslanden en stuifzanden. 60% respectievelijk 45% van deze landschapstypen op de Veluwe komen voor op het Nationale Park. Het Park is daarmee van enorm belang voor de instandhouding daarvan.

Aan deze schrale omstandigheden zijn vaak veel -vaak zeer zeldzame- dier- en plantensoorten afhankelijk. Voorbeelden daarvan zijn de kleine schorseneer, de aardbeivlinder, de wrattenbijter en de herfstspinner. Tegelijkertijd zijn deze landschappen van belang voor verschillende vogelrichtlijnsoorten en amfibieën en reptielen. Als de hiervoor genoemde landschappen achteruitgaan of verdwijnen, gaan ook deze soorten achteruit, of verdwijnen ze zelfs volledig. De moeflon levert dus op een natuurlijke wijze een belangrijke bijdrage aan het beheer van de steeds zeldzamer wordende open landschappen, de biodiversiteit en het behoud van beschermde soorten op de Hoge Veluwe. In het provinciale wolvenplan en nationale beleid ontbreekt de koppeling met de Natura2000-doelen. Dat kan dramatische gevolgen krijgen voor de flora en fauna in het Park, maar ook in juridische zin, als het bereiken van de Natura2000-doelen niet mogelijk blijkt.

Grotere roedels door komst van de wolf

Sinds de intrede van de wolf, kruipen de edelherten samen en vormen zij grotere roedels. Daardoor zijn ze minder verspreid over het Park. Dit maakt de trefkans voor het publiek minder groot. Ook verhoogt dit lokaal de druk op het bos en zal het beheer van de soort moeilijker worden. Tevens gedragen deze edelherten zich nerveus; de aanwezigheid van wolven veroorzaakt stress.

Interactie met bezoekers

Onze bezoekers ervaren het waarnemen van kuddes moeflons in de weidse open landschappen van het Park als een unieke ervaring. Drastische afname in de aantallen en zichtbaarheid van de moeflon en ander grofwild door toedoen van de wolf zal voor het Park én de gehele Veluwe grote economische schade tot gevolg hebben.

Als bezoekers op de wildobservatieplaatsen nauwelijks tot geen grofwild zien, dan vreest het Park voor een afname van het aantal bezoekers. Immers, het merendeel van de bezoekers komt niet alleen naar de Veluwe om te genieten van de prachtige landschappen en het brede aanbod aan voorzieningen, maar ook om grofwild te zien.

Oorzaken voor niet-natuurlijk gedrag van de wolf

De wolf is klaarblijkelijk een soort wat van nature contact met de mens zoveel mogelijk probeert te vermijden. Het gedrag van verschillende wolven die tot nu toe in Nederland zijn gezien, wijkt daar soms sterk vanaf. Waar in normale omstandigheden het aantal 'spontane' ontmoetingen tussen mens en wolf zeer beperkt is, zijn er de laatste jaren op verschillende plaatsen in Nederland meerdere ontmoetingen geweest tussen mensen en wolven op een afstand van minder dan de kritische 30 meter. Een afstand welke internationaal ongewenst wordt geacht. Daarnaast lopen wolven in Nederland langs wegen en door straten en roven ze op een afstand van ongeveer 40 meter van een herder schapen uit een kudde. Ook verblijven ze korte of langere tijd in agrarische gebieden, waardoor bijvoorbeeld schapenhouders aanzienlijke emotionele en materiële schade lijden.

Er zijn verschillende oorzaken voor dit niet-natuurlijke gedrag van de wolf.

- Voor het eerst in de geschiedenis van de mens wordt de wolf niet bejaagd, waardoor hij zijn aangeboren vrees voor de mens verliest.
- Voor het eerst komt de wolf voor in zeer dichtbevolkte gebieden, waardoor de kans dat wolven en mensen elkaar tegenkomen exponentieel toeneemt.
- De wolf komt steeds vaker in contact met (verwilderde) honden, waardoor deze soorten met elkaar kruisen, met minder natuurlijk en minder schuw gedrag als gevolg.

Het is daarnaast zeer de vraag of de komst van de wolf in Nederland wel een positief effect heeft op het ecosysteem, zoals voorstanders propageren. Wetenschappelijk gezien is het ecologisch effect vooral anekdotisch en gebaseerd op waarnemingen in grote remote area's als Yellowstone National Park. Elke vierkante meter in Nederland is ooit, en wordt nog steeds, door de mens beïnvloed. Van een natuurlijk ecosysteem zal dan ook nooit sprake zijn. Dat is in gebieden als de Amsterdamse waterleidingduinen, de Oostvaardersplassen en Deelerwoud 3 inmiddels ruimschoots bewezen. Het is vaak niet realistisch en wenselijk om de natuur volledig haar eigen gang te laten gaan in een cultuurlandschap als Nederland. Een goed gereguleerde balans levert de beste resultaten op, zowel voor de natuur als voor de mens.

Onderzoek

Beweerd wordt dat de wolven in Nederland raszuiver zijn en onderdeel uitmaken van de centraal Europese populatie. De Hoge Veluwe heeft op basis van DNA onderzoek aanwijzingen gevonden dat meerdere in het Park voorkomende wolven deels hybride (wolf/hond) zijn en er uitwisseling plaatsvindt tussen de centraal Europese en Baltische populatie. Het Park doet daar onderzoek naar.

Concluderend

Het Nationale Park De Hoge Veluwe is niet tegen de wolf, maar vraagt zich sterk af of de komst van de wolf in een druk bevolkt land als Nederland wenselijk is. Moeflons in het Park zijn essentieel voor het open houden van heidevelden en zandverstuivingen. Met de komst van de wolf verdwijnen niet alleen onze moeflons, maar ook de andere grazers en met hen ook vele andere beschermde dier- en plantensoorten. Daarom pleit het Park er voor om ook voor deze soort een gecontroleerd beheer te kunnen voeren.